

**KOL PERSKAITYSITE
ŠIĄ TRUMPĄ ANTRAŠTĘ,
LIETUVOS
VALDŽIA IŠLEIS
3308 EURUS**

Susisiekti su LLRI galite:
Šeimyniškių g. 3A
Vilnius
Tel. (8-5) 250 0280
www.llri.lt

Sužinok, kiek moki
WWW.MOKUMOKESCIOUS.LT

Lietuvoje dažnai teigiama, kad esame žemiausių mokesčių Europoje šalis. Tai yra siektina, tačiau nėra tiesa. Šiame buklete parodyta, kad mokesčių našta darbo pajamoms viršija išsivysčiusių šalių vidurkį, o dėl aukštų akcizų ir žemų pajamų, akcizinių prekių įperkamumas yra vienas žemiausių ES. Čia rasite informaciją, kokios šalys taiko žemesnius mokesčius arba pastaraisiais metais juos mažino.

Bukletas paprastai ir aiškiai parodo Lietuvos viešųjų finansų padėtį - mokesčių ir išlaidų dydį, skolos ir palūkanų našlą dabartinei ir būsimoms kartoms.

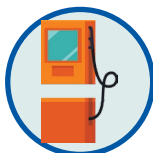
Jeigu norite sužinoti, kiek mokesčių sumokate Jūs asmeniškai ir kaip jie yra panaudojami, kviečiame apsilankyti svetainėje www.mokumokescious.lt.

Pagarbiai
Lietuvos laisvosios rinkos instituto komanda

MOKESČIAI LIETUVOJE

PRIDĖTINĖS
VERTĖS
MOKESTIS

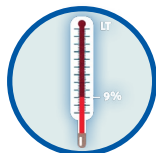
AKCIZAI

SOCIALINIO
DRAUDIMO
ĮMOKOS

GYVENTOJŲ
PAJAMŲ
MOKESTIS

PRIVALOMASIS
SVEIKATOS
DRAUDIMAS

PELNO
MOKESTIS

ĮMOKOS Į ILGA-
LAIKIO DARBO
IŠMOKŲ FONDĄ*

ĮMOKOS Į
GARANTINĮ
FONDĄ

NEKILNOJAMO-
JO TURTO
MOKESTIS

RINKLIAVOS IR
MOKEŠIAI UŽ
PATENTUS

MUITŲ
MOKESTIS

TRYS CUKRAUS
SEKTORIAUS
MOKEŠIAI

TRANSPORTO
PRIEMONIŲ
MOKEŠIAI

KONSULINIS
MOKESTIS

MIŠKŲ
MOKESTIS

ŽYMINIS
MOKESTIS

ŽEMĖS
MOKESTIS

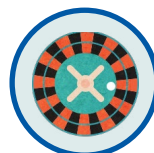
MOKEŠIAI
UŽ APLINKOS
TERŠIMĄ

MOKEŠIAI UŽ
VALSTYBINIUS
GAMTOS IŠTEKLIUS

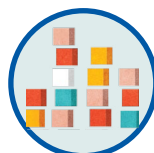
PAVELDIMO
TURTO
MOKESTIS

LOTERIJŲ IR
AZARTINIŲ LOŠIMŲ
MOKESTIS

NAFTOS IR
DUJŲ IŠTEKLIŲ
MOKESTIS

MOKESTIS UŽ
VALSTYBĖS TURTO
NAUDOJIMĄ
PATIKĖJIMO TEISE

MOKESČIAI, KURIAIS GRASINA VALDŽIA

VISUOTINIS
NEKILNOJAMOJO
TURTO MOKESTIS

AUTOMOBILIŲ
MOKESTIS

MOKESTIS
SALDUMYNAMS

MOKESTIS
RIEBIAM
MAISTUI

GYVENTOJŲ MOKAMI MOKESČIAI NUO ATLYGINIMO, 2017 m.

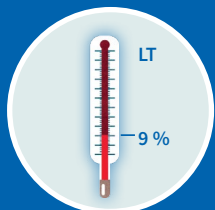
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS

PAJAMOS:
1,6 mlrd. eurų.*
Sudaro 13 % visų mokesčių pajamų.

SOCIALINIO DRAUDIMO MOKESTIS IR GARANTINIO FONDO ĮMOKOS

PAJAMOS:
3,6 mlrd. eurų.
Sudaro 30 % visų mokesčių pajamų.

SVEIKATOS DRAUDIMO MOKESTIS

PAJAMOS:
1,1 mlrd. eurų.
Sudaro 9 % visų mokesčių pajamų.

IŠ KO SUSIDEA DARBO VIETOS KAINA? 2017 m.

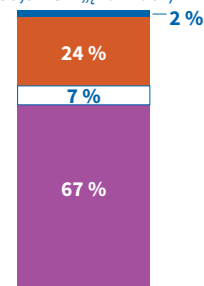
VIDUTINIS ATLYGINIMAS

(638,2 EUR „į rankas“)

MINIMALUS ATLYGINIMAS

(335,3 EUR „į rankas“)

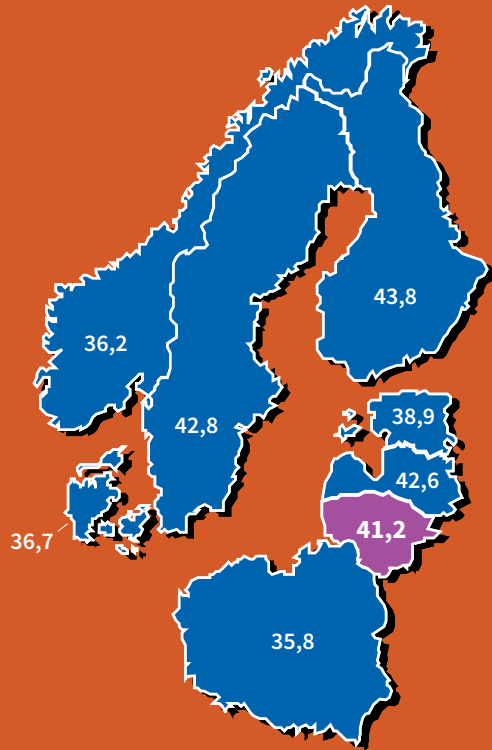
- GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS
- „SODRA“
- SVEIKATOS DRAUDIMAS
- ATLYGINIMAS „Į RANKAS“

Darbo vietos kaina dažnai lieka paslėpta nuo dirbančiojo, nes visus mokesčius perveda jo darbdavys, šie mokesčiai net neatsispindi žmogaus darbo sutartyje. Mokesčių našta darbo pajamoms Lietuvoje svyruoja nuo 33 % (mažiausiai uždirbantiems) iki 42 %.

*Čia ir kitur nurodytos 2017 m. planuojamos biudžeto pajamos
Šaltinis: Finansų ministerija, LLRI skaičiavimai

Šaltinis: Finansų ministerija, LLRI skaičiavimai

GYVENTOJŲ DARBO PAJAMŲ APMOKESTINIMAS, 2016 m., proc.

Mokesčių našta – tai, kiek mokesčiai sudaro darbo vietos kainos – uždirbantiems vidutinį darbo užmokestį siekia 41,2 %. Lietuvoje mokesčių našta yra didesnė nei labiausiai išsivysčiusių pasaulio šalių – OECD narių vidurkis (36 %).

Šaltinis: EBPO, LLRI skaičiavimai

2017 M. DIDĖJA MOKESČIAI DIRBANTIEMS SAVARANKIŠKAI

>50 %

Tiek padidėjo įmokos „Sodrai“ dirbantiems su verslo liudijimais. Dar 99 eurai pabrango patys verslo liudijimai.

2 KARTUS

Tiek padidėjo „Sodros“ įmokos asmenims, kurie pajamas gauna pagal autorines sutartis ir niekur kitur nedirba.

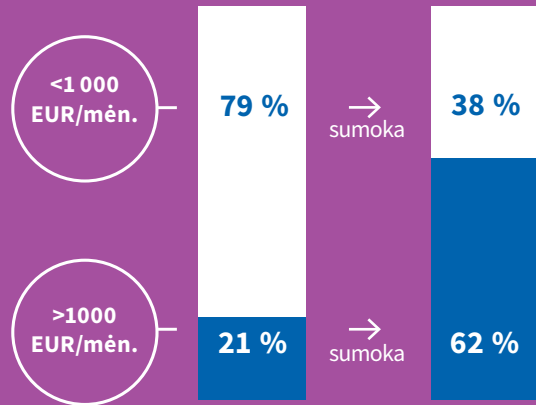
4,5 %

Tiek padidėjo „Sodros“ įmokų tarifas (nuo 26,3 % iki 30,8 %) individualių įmonių savininkams, ūkinių bendrijų tikriesiems nariams ir mažųjų bendrijų nariams. Nuo šiol jie priverstinai draudžiami ligos, motinystės ir nedarbo draudimu.

GYVENTOJŲ* PASISKIRSTYMAS PAGAL SUMOKAMĄ GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTĮ, 2017 m.

Dirbančiųjų dalis pagal
atlyginimą popieriuje

GPM pajamų dalis

Penktadalis daugiausiai uždirbančių dirbančiųjų į biudžetą sumoka daugiau nei pusę visų GPM pajamų. Taigi daugiausiai uždirbantys sumoka daug mokesčių.

*2017 m. sausio mėnesio duomenys
Šaltinis: „Sodros“ duomenys, LLRI skaičiavimai

MOKESČIAI SUDARO DIDELĘ DALĮ PREKIŲ KAINŲ

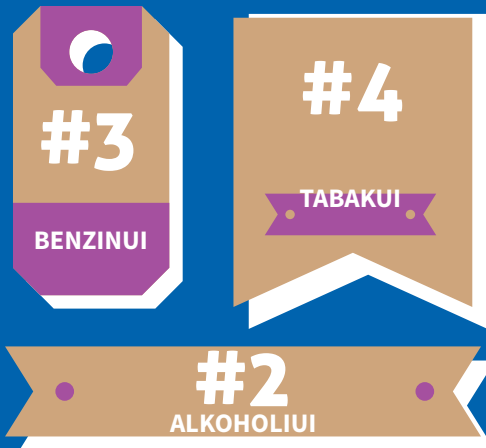

Akcizo mokestis yra papildomai apmokestinamas pridėtinės vertės mokesčiu, todėl kartu šie mokesčiai sudaro didelę dalį apmokestinamų prekių kainos.

PAJAMOS: 1,3 mlrd. eurų.
Sudaro 11 % visų mokesčių pajamų.

Šaltinis: „Sodros“ duomenys, LLRI skaičiavimai

LIETUVOJE TAIKOMI AKCIZAI, LYGINANT SU PAJAMOMIS, – VIENI DIDŽIAUSIŲ ES

Jei akcizo mokestį taikomą degalams, cigaretėms ir alkoholiui palygintume su vidutinėmis pajamomis (beje, sprendžiant apie akcizo mokesčio dydžio tinkamumą taip ir reikia daryti, nes akcizo mokestis skirtas sumažinti produkto įperkumą, o įperkumas neatsiejamas nuo pajamų), pamatytumėte, kad Lietuva yra vienus didžiausių akcizą taikančių šalių.

Šaltinis: Eurostat (2015 m. duomenys), LLRI skaičiavimai, Europos Komisija (2017 m. duomenys)

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS

Lietuvoje taikomas PVM tarifas 2009 metais buvo padidintas nuo 18 iki 21 %. Žadėta, kad tarifo padidinimas - laikinas, tačiau padidintas mokestis galioja iki šiol.

Šiuo metu mažesnis nei Lietuvoje standartinis PVM tarifas taikomas 11 ES šalių: Bulgarijoje, Vokietijoje, Estijoje, Prancūzijoje, Kipre, Liuksemburge, Maltoje, Austrijoje, Rumunijoje, Slovakijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

PAJAMOS: 3,3 mlrd. eurų.
Sudaro 27 % visų mokesčių pajamų.

Šaltinis: Finansų ministerija, LLRI skaičiavimai, Europos Komisija

EFEKTYVUS PVM TARIFAS LIETUVOJE, 2014 m.

ISPANIJA	8,6 %
JUNGTINĖ KARALYSTĖ	9,2 %
PRANCŪZIJA	9,8%
VOKIETIJA	10,5%
AIRIJA	11,2 %
LENKIJA	11,9 %
ES VIDURKIS	12,4 %
LATVIJA	12,6 %
ŠVEDIJA	13 %
LIETUVA	15,5 %
RUMUNIJA	17,6 %

Žemiau lyginami efektyvūs PVM tarifai skirtingose ES šalyse. Efektyvūs tarifai – tai, kiek procentų PVM tenka sumokėti vartotojams, perkantiems standartinį prekių krepšelį, kuriame – ir lengvatiniiais tarifais apmokestinotos prekės ir paslaugos. Lietuvoje šio mokesčio našta yra didesnė nei didžiojoje daugumoje ES valstybių.

Šaltinis: CASE

PELNO MOKESTIS

Pelnas yra apmokestinamas du kartus. Pirmą kartą - 15 % pelno mokesčiu. Antrą kartą mokesčius moka akcininkas, kai nori išsimokėti pelną (jam taikomas 15 % GPM).

Kaimyninėje Estijoje atgal į verslą investuojamas pelnas yra neapmokestinamas. Šią tvarką įsivesti svarsto ir Latvija. Lietuvoje siūloma tik plėsti pelno, kuris investuojamas į investicinį projektą, neapmokestinimą. Tačiau tokia tvarka galės pasinaudoti tik įmonės, perkančios naujus įrenginius, mašinas, kompiuterinę techniką, ryšio priemones ir programinę įrangą. Dėl to kaimyninių šalių pelno apmokestinimo sistema bus patrauklesnė investuotojams.

PAJAMOS: 678 mln. eurų.
Sudaro 6 % visų mokesčių pajamų.

Šaltinis: Finansų ministerija, LLRI skaičiavimai

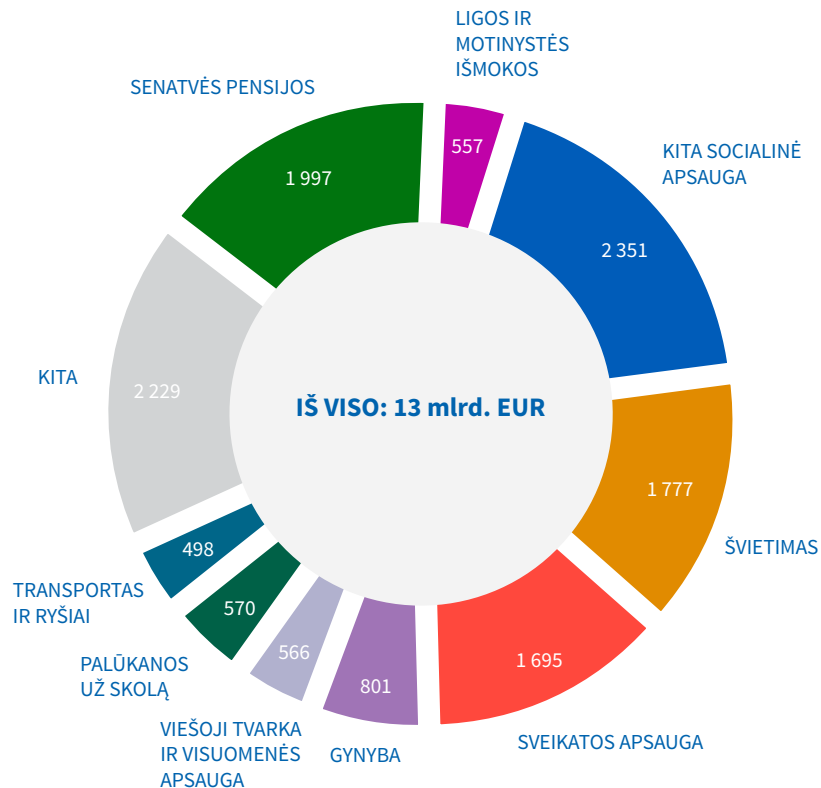
PELNO MOKESČIO TARIFO MAŽINIMAS, 2006-2016 m.

	NUO	IKI
NORVEGIJA	28 %	25 %
KANADA	36,1 %	26,5 %
DANIJA	28 %	22 %
ŠVEDIJA	28 %	22 %
JUNGTINĖ KARALYSTĖ	30 %	20 %
ČEKIJA	24 %	19 %
UKRAINA	25 %	18 %
BALTARUSIJA	24 %	18 %
SLOVĖNIJA	25 %	17 %
GIBRALTARAS	35 %	10 %

Tai - tik dalis valstybių, per pastarąjį dešimtmetį mažinusių pelno mokesčių. O pelno mokesčių didinusių šalių sąrašas yra beveik trigubai trumpesnis. Tarp valstybių, mažinusių pelno mokesčių vien 2016 m., - Norvegija, Danija, Japonija, Malaizija.

Šaltinis: KPMG

VALDŽIOS SEKTORIAUS IŠLAIDOS*, 2017 m., mln. eurų

*Be ES paramos
Šaltinis: Finansų ministerija, LLRI skaičiavimai

LIETUVOS PENSIJŲ SISTEMA – NEPRITAIKYTA UŽDIRBANTIEMS DAUGIAU

Atlyginimas „ant popieriaus“

400 EUR

900 EUR

1 600 EUR

Pensijų draudimui kas mėnesį moka

105 EUR

237 EUR

421 EUR

„Sodros“ pensijos gaus

275 EUR

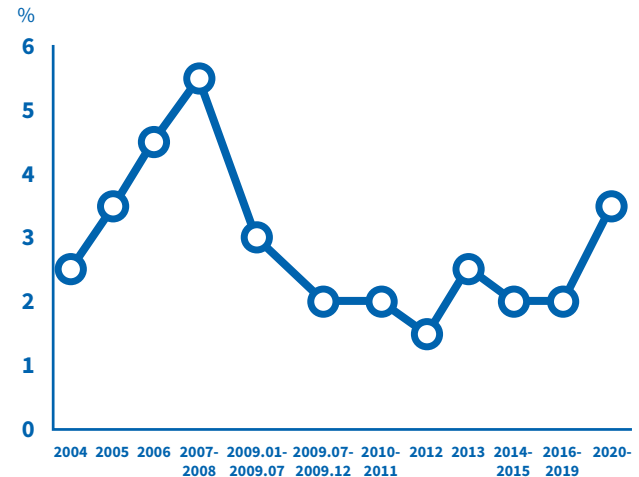
393 EUR

559 EUR

1 600 eurų „ant popieriaus“ uždirbantis žmogus sumoka 4 kartus didesnes pensijų draudimo įmokas, tačiau gali tikėtis vos 2 kartus didesnės pensijos už tą, kuris „ant popieriaus“ uždirba 400 eurų.

Šaltinis: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, LLRI skaičiavimai

PENSIJOS: PRIVATAUS KAUPIMO ISTORIJA, proc.

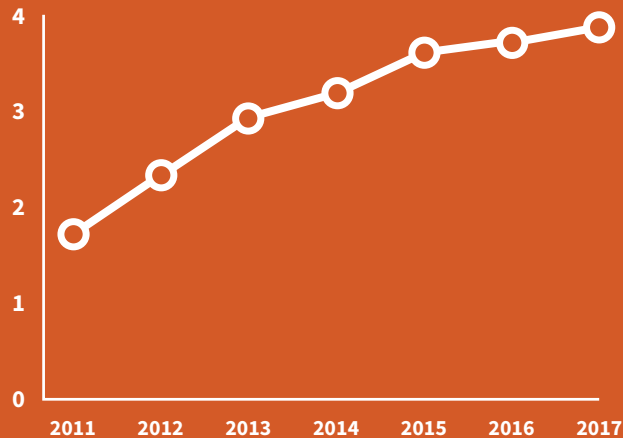

Pagal ankstesnius planus, nuo 2020 m. pervedimai į II pakopos pensijų fondus turėtų didėti nuo 2 iki 3,5 proc. žmonių sumokamo „Sodros“ mokesčio, tačiau viešųjų finansų netvarumas gali užkirsti tam kelią.

Šiuo metu kaupti II ir III pakopos pensijų fonduose pasirinkę net 1,3 mln. šalies gyventojų.

Šaltinis: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

„SODROS“ SKOLA, 2011–2017 m., mlrd. eurų

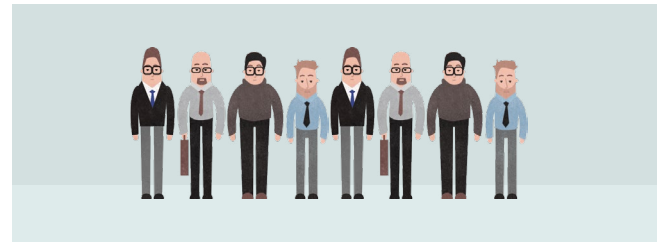

2017 m. pradžioje „Sodros“ sukaupta skola sudarė 3,9 milijardus eurų. Ši skola ateityje menkins galimybes mokėti adekvataus dydžio pensijas ir kitas išmokas.

Šaltinis: Sodros statistinių duomenų portalas

1000-IUI LIETUVOS GYVENTOJŲ TENKANTYS VALSTYBĖS TARNAUTOJAI*

2006 m.

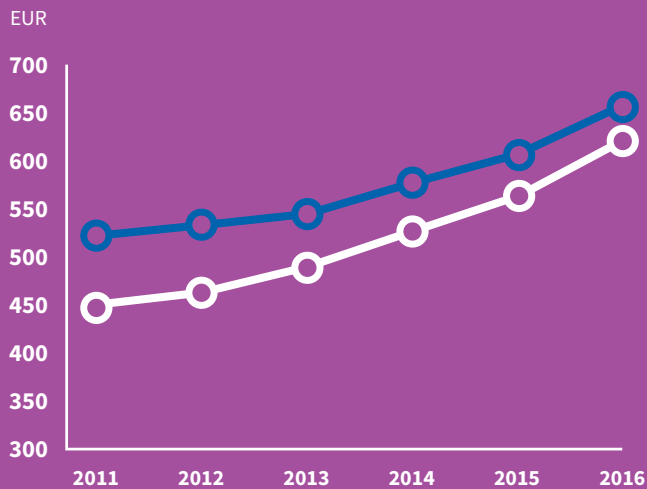

2016 m.

*Ne visi dirbantys viešajame sektoriuje yra valstybės tarnautojai
Šaltinis: Valstybės tarnybos departamentas, Lietuvos statistikos departamentas

ATLYGINIMAI PRIVAČIAME IR VALSTYBINIAME SEKTORIUOSE, 2011–2016 m.*

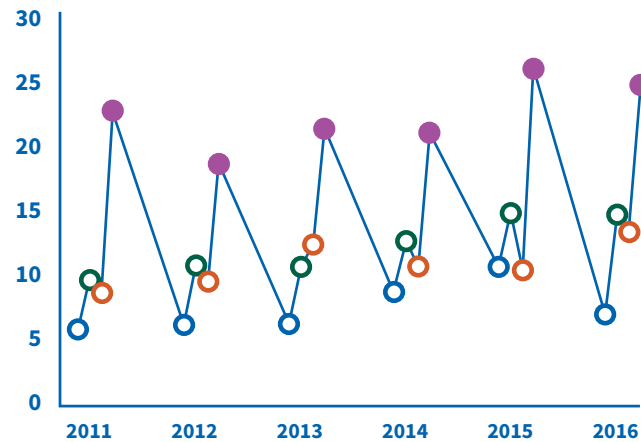

- Valstybės sektorius
- Privatusis sektorius su individualiosiomis įmonėmis

Atlyginimai šalyje auga, tačiau valstybės sektoriuje jie – aukštesni.

*Vidutiniai 2011-2016 m. IV ketvirčio atlyginimai
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

„KETVIRTO KETVIRČIO SINDROMAS“: VALDŽIA METŲ PABAIGOJE IŠLEIDŽIA DAUGIAU 2011–2016 m., mln. eurų

- I ketvirtis
- II ketvirtis
- III ketvirtis
- IV ketvirtis

Valdžia tendencingai ketvirtą ketvirtį išleidžia daugiau pinigų reprezentacijai, transportui, kvalifikacijos kėlimui ir ekspertams.

Šaltinis: Seimo audito komitetas, LLRI skaičiavimai

DAUG NEKILNOJAMOJO TURTO

— > **31 TŪKST.** —

Tiek pastatų ir statinių priklauso valstybei.

— **2,7 MLRD.** —

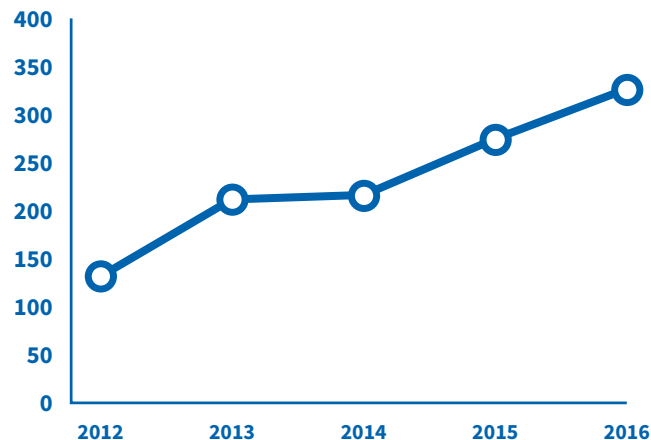
Tiek siekia šių pastatų vertė.

— **250 MLN. EUR** —

Kasmet vien šių pastatų priežiūrai reikia skirti iki 250 mln. eurų.

Šaltinis: Valstybės kontrolė

VIDAUS SANDORIAI, 2012–2016 m., vnt.

Vidaus sandoriai – pirkimai, kai perkančioji organizacija (pvz., savivaldybė) neskelbdama viešojo pirkimo sudaro prekių ar paslaugų pirkimo sutartis su savo kontroliuojamomis įmonėmis arba organizacijomis.

Kodėl tai blogai?

- Vidaus sandoriai mokesčių mokėtojams kainuoja brangiau;
- Savivaldybės įmonės užsakymus gauna be konkurso;
- Naudodamosi vidaus sandoriais savivaldybėms priklausančios įmonės išstumia konkurentus iš rinkos.

Šaltinis: Viešųjų pirkimų tarnyba, Konkurencijos taryba

VALDŽIOS EFEKTYVUMO ĮVERTINIMAS

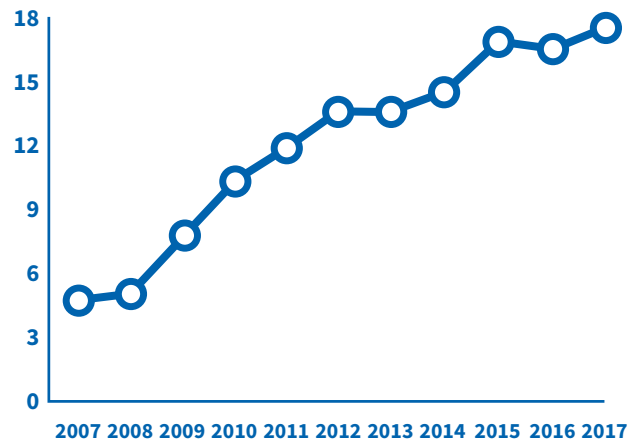
Pagal Pasaulio banko tyrimą, Lietuvos valdžios efektyvumas vertinamas vos 20 vieta (iš 28 ES narių).

2015 m. bendroms valstybės paslaugoms Lietuva išleido daugiau nei vidutiniškai ES (proc. nuo BVP).

Bendrosios valstybės paslaugos - Seimas, Prezidentūra, Vyriausybė, savivaldos institucijos, valdžios sektoriaus kontrolė, rinkimų organizavimas, mokesčių surinkimas ir t.t.

Šaltinis: Eurostat, Pasaulio bankas

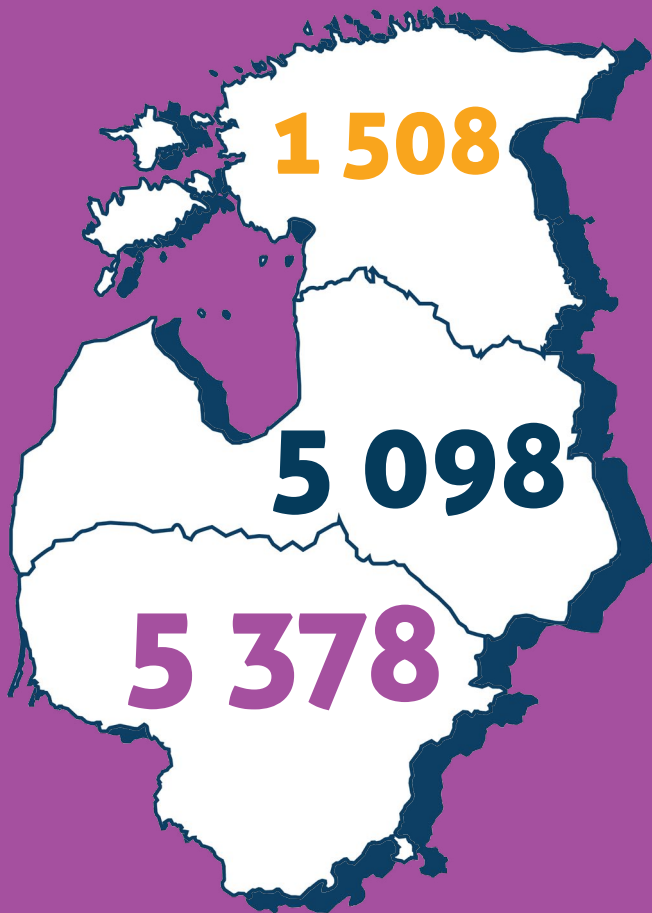
LIETUVOS VALSTYBĖS SKOLA, 2007–2017 m., mlrd. eurų

Nepaisant to, kad ekonominė padėtis Lietuvoje gerėja, Lietuvos viešasis sektorius išleidžia daugiau, negu surenka pajamų. Todėl Lietuvos valstybės skola yra ir toliau didinama.

Šaltinis: Finansų ministerija

VALSTYBĖS SKOLA, TENKANTI
VIENAM GYVENTOJUI, 2016 m., eurų

Šaltinis: Eurostat

PALŪKANOS UŽ VALSTYBĖS SKOLA,
2017 m.

— **570 MLN. EUR** —

Tiek 2017 m. bus išleista vien valdžios skolos palūkanoms.

— **3 KARTUS** —

Didesnės išlaidos palūkanoms nei 2007 m.

— **200 EUR** —

Vienam gyventojui tenkanti palūkanų suma šiemet –
200 eurų.

Šaltinis: Finansų ministerija, Eurostat

**GYVENTOJAI MANO,
KAD VALDŽIA
EFEKTYVIAI
IŠLEIDŽIA TIK APIE
PUSEŲ (52%)
BIUDŽETO**